

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۲۶

از صفحه ۱۶۳ الی ۱۷۸

فصلنامه خط‌مشی‌گذاری عمومی در مدیریت

سال سیزدهم / شماره چهل و هشتم / زمستان ۱۴۰۱

تأثیر عوامل نااطمینانی اقتصادی بر عملکرد شرکت‌های سهامی بیمه

علی ضمیری^۱ - مهناز ربیعی^۲

چکیده

زمینه: مساله اصلی این مطالعه شناسایی تأثیر عوامل نااطمینانی اقتصادی بر عملکرد یا سود شرکت سهامی بیمه می‌باشد. یکی از اهداف مهمی که مؤسسات دنبال می‌کنند ایجاد کارایی بیشتر در تخصیص منابع است. لذا توجه به تأثیرات این بی‌اطمینانی‌ها و بطور کلی محیط اقتصاد کلان بر نظام مالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. چنانچه این نااطمینانی‌ها به انحراف در پرتفولیو و رفتار اعتباری مؤسسات منجر شود می‌تواند آثار منفی بر کارایی نظام اقتصادی کشور برجای بگذارد.

روش پژوهش: روش این مطالعه از نوع کمی - پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش مدیران و کارکنان شرکت بیمه می‌باشد که تعداد ۴۱۵ نفر از آنها بعنوان نمونه انتخاب و داده‌های مورد نیاز پژوهش در مدل مفهومی آورده شد. متغیر مستقل عوامل نااطمینانی اقتصادی می‌باشد که برای محاسبه آن از متغیرهای کلان اقتصادی شامل نرخ رشد اقتصادی، نرخ تورم و نرخ بیکاری می‌باشد و متغیر وابسته عملکرد بیمه، با سه شاخص حاشیه سود، بازده دارایی‌ها و رضایت مشتریان سنجیده شد. در این تحقیق برای آزمون کردن فرضیات در قسمت آمار استنباطی از معادلات ساختاری به روش pls و sem استفاده شد که در حالت اول مبنای برازش بوت استرپ در نرم‌افزار smartpls3.2.8 و در حالت دوم روش mle یا ماکزیمم درست‌نمایی در نرم‌افزار AMOS26 می‌باشد. داده‌ها از سال ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۷ برای متغیرهای کلان اقتصادی در نظر گرفته شده‌اند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که متغیرهای کلان اقتصادی (نرخ رشد، نرخ تورم، نرخ بیکاری) بر عملکرد صنعت بیمه تأثیر معنی‌داری دارند و همچنین متغیرهای غیر مالی (ثبات سیاسی، استقلال شرکت‌های بیمه از دولت) بر عملکرد صنعت بیمه تأثیر معنی‌داری دارند.

نتایج: صنعت بیمه یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی و به عنوان یکی از عمده‌ترین نهادهای اقتصادی مطرح بوده که فعالیت سایر نهادها را پشتیبانی می‌نماید. افزایش بی‌ثباتی نرخ ارز و سیاست‌های مالی و پولی اقتصادی غیر قابل کنترل باعث برهم خوردن نظم موجود در بازار و ایجاد بحران‌های مالی می‌گردد. واکنش‌های بیرونی در این گونه از بحران‌های مالی شامل اختلال در جریان نقدی و انباشت معوقات از سوی تسهیلات‌گیرندگان بانکی و شرکت‌های سهامی بیمه است. از آنجایی که عوامل کلان اقتصادی بر سوددهی شرکت‌های بیمه تأثیر می‌گذارند، ایجاد یک فضای اقتصاد کلان مساعد می‌تواند در کاهش اثر شوک‌های موثر باشد و اصلاح ساختار شرکت‌های بیمه می‌تواند باعث کاهش آسیب‌پذیری و زیان این شرکت‌ها در مقابل نوسانات نرخ ارز و سایر متغیرهای کلان اقتصادی باشد.

واژگان کلیدی: عوامل نااطمینانی اقتصادی، عملکرد شرکت بیمه، نرخ ارز، تورم

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت مالی - بیمه، دانشگاه آزاداسلانی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

^۲ استادیار گروه مدیریت مالی - بیمه، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مقدمه

تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران در ۱۵ آبان ۱۳۱۴ و تصویب قانون بیمه در هفتم اردیبهشت ۱۳۱۶ را باید نقطه آغاز تحولات بازار بیمه کشور دانست. امروزه صنعت بیمه کشور متشکل از بیمه مرکزی ج.ا.ا، شرکت بیمه دولتی (بیمه ایران)، شرکتهای بیمه خصوصی و شرکتهای بیمه مناطق آزاد است. پراکندگی فعالیت صنعت بیمه ابعاد مختلفی دارد؛ از حیث نوع فعالیت و موقعیت جغرافیای، صنعت بیمه در ۱۶ رشته مختلف و در همه استانهای کشور فعالیت می‌کند (شهیکئی تاش، محمدنوبی، میرباقری جم، محمد، ۱۳۹۳، ۹۱).

در محیط پیچیده امروزی، شرکتهایی قادر به بقا هستند که از گردونه رقابت جا نمانند و خود را با شرایط متغیر و پویای بازار رقابتی همگام کنند. در این راستا یکی از مهمترین اهداف تمامی شرکتهای در طول زمان، بهبود مستمر عملکردشان بوده است (احسانفر، گلشن، گروسی، الناز، ۱۳۹۵، ۵۱). یکی از اهداف مهمی که مؤسسات دنبال میکنند ایجاد کارایی بیشتر در تخصیص منابع است. لذا توجه به تأثیرات این بی اطمینانی‌ها و بطور کلی محیط اقتصاد کلان بر نظام مالی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. چنانچه این نااطمینانی‌ها به انحراف در پرتفولیو و رفتار اعتباری مؤسسات منجر شود می‌تواند آثار منفی بر کارایی نظام اقتصادی کشور برجای بگذارد. در شرایط معمول اقتصاد کلان در نظر گرفتن شاخص‌های اصلی عملکرد اقتصاد مانند نرخ رشد تولید ناخالص داخلی، سطوح نرخ بهره و نرخ تورم برای ارزیابی عرضه اعتبار کافی است، امنیت اقتصادی از مباحث پراهمیت و حساسی است که به‌ویژه پس از اجرای سیاست‌های نوین اقتصادی مورد توجه قرار گرفته و درباره آن بحث و گفت‌وگو شده است. از دیدگاه عمومی، امنیت معمولاً تنها از جنبه سیاسی مطرح است و آن، بر قراری ثباتی است که فعالیت‌های سالم سیاسی را امکان‌پذیر سازد.

شبهه این وضع در اقتصاد نیز وجود دارد و آن وقتی است که سرمایه‌گذار عینا مشابه یک انسان هويت يابد و همانقدر که انسان نیاز به امنیت دارد و باید حرکت‌هایی که در زندگی مرتکب می‌شود حفاظت شده باشد، سرمایه‌گذاری‌هایش هم به اقدام‌های حفاظت شده نیاز دارد و باید از تهاجم‌های گوناگون مصون باشد. جهانی شدن، گسترش تجارت بین‌الملل و جریان بین‌المللی سرمایه‌ها، مهم‌ترین عواملی هستند که امنیت اقتصادی را در صدر توجهات امنیتی قرار داده است. به طوری که فراهم کردن بسترهای مناسب برای حمایت از سرمایه‌گذاران داخلی و جذب سرمایه‌های خارجی در کشورها، بدون وجود امنیت اقتصادی میسر نیست. آدام اسمیت از بزرگان علم اقتصاد از امنیت به‌عنوان یک کالای عمومی یاد کرده و تأمین و حفظ آن را یکی از وظایف اصلی دولت دانست. امنیت اقتصادی مرکب از دو واژه امنیت و اقتصاد است. بر این اساس، امنیت اقتصادی عبارت است از آزادی از هر نوع ترس، شک و ابهام در بلا اجرا ماندن تعهدات و مطالبات و در عین حال حصول اطمینان از برخورداری از ثمره فعالیت‌هایی که در زمینه تولید ثروت و توزیع و مصرف آن صورت می‌گیرد. در حال حاضر امنیت اقتصادی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های توسعه‌یافتگی است. کشورهای در حال توسعه، جوامعی هستند که نخستین و مهم‌ترین گام برای آنها دستیابی به امنیت اقتصادی است تا در پرتو آن به یک نظام اقتصادی مطلوب برای ارتقای تولید و کارایی منبع دست یافته و آنگاه به رفاه اقتصادی یا تقلیل کمبود کالاها و خدمات که هدف نهایی هر نظام توسعه‌یافته است، برسند. اما در شرایط نااطمینانی باید علاوه بر عوامل اولیه مذکور عوامل ثانویه (نااطمینانی در روند سطح اقتصاد کلان، نوسانات نرخ بهره و نوسانات نرخ تورم) نیز در نظر گرفته شود. عوامل ثانویه ارتباط مستقیمی با سیاست‌های اقتصادی دارند و از دیدگاه اقتصاد کلان این نااطمینانی‌ها موجب تخصیص غیربینه منابع

تاثیر قرار می‌دهد. تورم فزاینده می‌تواند تعادل بین ارزشهای واقعی و اسمی را بر هم زده و موجب ضرر و زیان طرفین معامله شود. از آنجائیکه صنعت بیمه نیز بدلیل ارتباط گسترده با سایر بخش‌های اقتصادی و اجتماعی کشور از اثرات مختلف شرایط تورمی در امان نیست. در حوزه مفاهیم تخصصی و میان رشته‌ای اقتصادبیمه، رشد اقتصادی یکی از عوامل اساسی توسعه و پیشرفت در صنعت بیمه می‌باشد. در این حوزه از مباحث، براساس تحقیقات متعدد اثبات گردیده است که فعالیت‌های بیمه‌ای و شرایط رشد و توسعه اقتصادی هر کشور دارای ارتباط متقابل با یکدیگر می‌باشند؛ به طوری که بین بهبود اوضاع اقتصادی و رشد فعالیت‌های بیمه‌ای هر کشور می‌توان ارتباط منطقی و مستقیم پیدا کرد.

فرانک نایت اقتصاددان دانشگاه شیکاگو، در کتاب خود با عنوان ریسک، نااطمینانی و سود، تعریفی برای نااطمینانی ارائه داد. نایت در ابتدا مفهوم ریسک را تعریف کرد. از نظر وی ریسک توزیع احتمال شناخته شده پیرامون مجموعه‌ای از حوادث را توصیف می‌کند؛ ریسک متناظر با موقعیت‌هایی است که احتمال‌ها شناخته شده، قابل اندازه‌گیری و یا عینی باشند. اما نااطمینانی برخلاف این وضعیت است. وی نااطمینانی را به صورت ناتوانی افراد در پیشبینی احتمال وقوع حوادث تعریف کرد. با توجه به اینکه تا به حال معیار مشخصی از نااطمینانی اقتصادی تعریف نشده است، پژوهشگران و کارشناسان در تلاش برای تعیین جانشین‌هایی برای اندازه‌گیری نااطمینانی اقتصادی معیارهای مختلفی را پیشنهاد داده‌اند. اخیراً یورادو، لودویگسن و ان جی ۱ (۲۰۱۵) این موضوع را مورد توجه قرار داده‌اند. چالشی که از دیدگاه آنها در بررسی تجربی رفتار نااطمینانی و ارتباط آن با فعالیت‌های حقیقی اقتصادی به وجود آمده این است که هیچ معیار عینی از نااطمینانی وجود ندارد. آنها در مطالعه خود بیان داشته‌اند که تاکنون ادبیات تجربی

می‌گردند. در واقع، نااطمینانی‌ها در محیط اقتصاد کلان می‌تواند حجم و کیفیت اعتبارات را تحت تأثیر قرار دهد. زیرا اطلاعات نامتقارن سبب می‌شود که اعتبار به متقاضیان ناموجه و با ریسک بالا گسترش یابد.

تأثیرگذاری صنعت بیمه به عنوان بخش مالی ارائه دهنده خدمات مربوط به مدیریت ریسک، یکی از موضوعات مهم در زمینه اثرگذاری بخش مالی بر رشد اقتصادی است. شناسایی و شناخت هرچه بیشتر شاخصه‌های موثر در نااطمینانی می‌تواند کاهش این شرایط شود و مقدمه‌ای برای یافتن راه حل این چالش‌ها می‌باشد. بیمه سنج برای قیمت‌گذاری باید نااطمینانی پیشامدها و متغیرهای مادی را مدلسازی کند (کميجانی و همکاران، ۱۳۹۳). بیمه بعنوان یک مولفه اقتصادی، نقش مهمی در اقتصاد کشورها داشته و هرچه سهم صنعت بیمه در تولید ناخالص داخلی و ضریب نفوذ آن بیشتر باشد اقتصاد آن کشور پیشرفته‌تر خواهد بود. نقش اصلی بیمه کاهش ریسک است. هر چه احتمال ریسک بالاتر باشد، احتمال اینکه کسب و کار در آن زمینه سرمایه‌گذاری کند کمتر است. بدون بیمه، کسب و کارها امکان گسترش ندارند و زمانی که کسب و کار نتواند گسترش پیدا کند، اشتغال ایجاد نمی‌شود. از سوی دیگر، بیمه نقش مستقیمی در ایجاد اشتغال در جامعه داشته و شرکت‌های بیمه با استخدام نیروی انسانی، ایجاد اشتغال کرده و از این جنبه نیز بر اقتصاد کشور تأثیرگذار هستند. از عوامل تقاضای ناکافی بیمه در کشور، وجود تورم پایدار است که قدرت خرید بیمه را کاهش می‌دهد (مهدوی و علیپور، ۱۳۹۲، ۱۵).

امروزه در اکثریت کشورها موضوع نااطمینانی‌های اقتصادی از مباحث مهم اقتصادی به شمار می‌رود. پدیده‌هایی همانند تورم، رشد، بیکاری به هر علتی که در هر کشوری بوجود می‌آید در صورتی که از حد قابل قبول پذیرفته شده در ادبیات اقتصادی بالاتر باشد، روابط مالی بین افراد و شرکتها را تحت

است. در ابتدا بایست توجه داشت نااطمینانی اقتصادی در کشورهای درحال توسعه و کمتر توسعه یافته در سطح بالاتری قرار دارد. هنگامی که دلایل بالاتر بودن نااطمینانی در این کشورها را در نظر می‌گیریم، نوعاً سه سازوکار در این باره ذکر شده‌اند: بر اساس مطالعه کورن و تنریو (۲۰۰۷)، لویزا و دیگران (۲۰۰۷) و گزارش توسعه بانک جهانی در سال ۲۰۱۳ میتوان گفت اقتصاد کشورهای در حال توسعه در معرض شوک‌های برونزای بیشتری قرار دارد. برای مثال آنها ممکن است تنها تعداد اندکی از محصولات را صادر کنند و بنابراین کل اقتصاد آنها بیشتر در معرض نوسانات مربوط به تولید و قیمت آن کالاها قرار دارد. دوم، کشورهای درحال توسعه به واسطه بی‌ثباتی ناشی از فرآیند توسعه، سیاست‌گذاری‌های ناکارآمد و... شوک‌های داخلی بیشتری را تجربه می‌کنند. سوم اینکه، کشورهای در حال توسعه ابزارهای ضعیف‌تری برای جذب شوکها و نوسانات برونزا دارند، به طوری که این نوسانات حداقل در شرایط طبیعی اثرات بزرگتری بر اقتصاد کلان آنها دارند. با نگاهی گذرا بر روند متغیرهای عمده کلان اقتصادی در ایران این مطلب را میتوان دریافت که در طول ۳ دهه گذشته بیشتر نماگرها و متغیرهای کلان اقتصادی در ایران نوسانات چشمگیر داشته‌اند. این شوکها و تکانها در متغیرهای عمده ای مانند نرخ ارز، درآمدهای نفتی، مخارج دولتی، تورم و به تبع آن سرمایه‌گذاری، مصرف و تولید و نرخ بیکاری نمایان شده‌اند. بدیهی است متغیرهای اقتصاد کلان در بیشترکشورها تحت تأثیر شوکها و تکانها قرار می‌گیرند اما همان طور که در تعریف نااطمینانی بیان شد، نااطمینانی زمانی افزایش می‌یابد که این شوکها و تکانها پیش بینی نشده باشند و یا اینکه ابعادی از آنها پیش بینی نشده باشند. در واقع شوکها و تکانها باعث می‌شوند تا واریانس شرطی یا نوسان متغیرها افزایش یابد، اما نااطمینانی متفاوت از نوسان است. همان طور که

عمدتاً روی جانشین‌ها یا نماگرهایی از نااطمینانی تکیه داشته‌اند. در حالی که بیشتر این معیارها از مزیت مستقیماً قابل مشاهده بودن برخوردارند، کفایت آنها به عنوان جانشینی برای نااطمینانی به این بستگی دارد که تا چه اندازه و با چه قوتی با این فرایند تصادفی پنهان مرتبط هستند. همان طور که بیکر، بلوم و دیویس (۲۰۱۳) یادآور شده‌اند در شرایط نااطمینانی، بنگاه‌ها و مصرف‌کنندگان در خصوص سیاست‌های مخارج - مالیات، قوانین و مقررات، نرخ‌های بهره آینده، و غیره با نااطمینانی مواجه هستند. از این رو تصمیم‌گرفتن برای بنگاه‌ها (در خصوص اخراج یا استخدام کارگران، انجام دادن پروژه‌ها) و دیگر عامل‌های اقتصادی پرهزینه است. در این شرایط عاملان اقتصادی منتظر باقی میمانند تا در موقعیت باثبات تری تصمیمات خود را عملی کنند. میتوان این گونه استدلال کرد که نااطمینانی‌های کلی اقتصادی و نااطمینانی‌های مرتبط با سیاست‌گذاری اقتصادی که مورد توجه بیکر و همکاران (۲۰۱۳) بوده است، عامل کلیدی در گسترش رکود و کند کردن بازگشت از رکودهای دوره ای به شمار می‌روند. مطالعات انجام شده دلالت بر این دارند که نااطمینانی اقتصادی را میتوان در زمینه‌های مختلف از جمله نااطمینانی کلی و کلان اقتصادی، نااطمینانی مرتبط با سیاست‌گذاری اقتصادی، یا نااطمینانی مرتبط با متغیرهای اقتصادی مورد بررسی قرار داد. یکی از یافته‌های تثبیت شده در این مطالعات، بیانگر افزایش نااطمینانی در دوره‌های رکودی است. در واقع بسیاری از معیارها و جانشین‌هایی که برای اندازه‌گیری نااطمینانی بکار رفته‌اند - از عدم توافق در بین پیش‌بینی‌کنندگان تا نوسان بازارهای سهام، بازارهای اوراق قرضه، نرخ‌های ارز، رشد GDP، و فراوانی کلمه نااطمینانی در گزارشها و مقالات رسانه‌ها - در رکودها افزایش قابل توجه داشته‌اند. بررسی این موضوع در اقتصاد ایران به عنوان یک کشور در حال توسعه و صادرکننده نفت خام از جهات مختلف دارای اهمیت

نسبت به نااطمینانی سیاست مالی بود. نااطمینانی اقتصادی با اختلال در سیستم قیمت‌ها، نقدینگی را به سمت فعالیت‌های غیرمولد هدایت کرده و موجب کاهش ورود نقدینگی به سمت تولید و در نتیجه کاهش سرمایه‌گذاری شرکتی می‌شود. به‌علاوه نقش مثبت سیاست پولی به دلیل وابستگی عمده بنگاه‌ها به منابع بانکی پررنگ‌تر است.

صمصامی و ابراهیم نژاد (۱۳۹۸) در مقاله تأثیر نااطمینانی سیاست‌های اقتصادی بر بیکاری و کارآفرینی در اقتصاد ایران، رویکرد سیستم معادلات همزمان اذعان کردند: افزایش نااطمینانی سیاست‌های اقتصادی (در خصوص سیاست‌های مالی، پولی و درآمدی) موجب افزایش نرخ بیکاری شده، درحالی‌که افزایش نااطمینانی سیاست‌های اقتصادی (در خصوص سیاست‌های مالی، درآمدی و ارزی) کاهش نرخ کارآفرینی را در پی داشته است. بر این اساس می‌توان به دولت پیشنهاد کرد که به‌منظور کاهش بیکاری و افزایش کارآفرینی از طریق شفافیت سیاست و ثبات بیشتر، نااطمینانی نسبت به سیاست‌های اقتصادی خود را به حداقل برساند.

شاه آبادی و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله ارتباط تورم و نااطمینانی تورمی در ایران با تاکید بر انتظارات عقلایی پرداختند. نرخ تورم در جوامع مختلف بسته به شرایط هر جامعه ای میتواند پدیده‌های مثبت و یا منفی تلقی شود، اما در صورتیکه شوک‌های تورمی منجر به نااطمینانی تورمی شوند، این نااطمینانی با ایجاد اختلال در تخصیص بهینه منابع و کارکرد سیستم قیمت‌ها هزینه‌های کلانی را بر بنگاه‌های اقتصادی تحمیل می‌کند که تحت تأثیر این هزینه‌ها و رفتار عقلایی عاملان اقتصادی در تعیین تورم انتظاری، نرخ تورم نیز ممکن است افزایش یابد.

چاسبی نژاد و خدا پناه (۱۳۹۵) در مقاله برآورد نااطمینانی نرخ ارز موثر حقیقی و تولید واقعی در ایران اذعان کردند سیاست‌های اقتصادی و بعضاً غیر

یورادو و همکاران (۲۰۱۵) بیان کرده اند این تمایز در بسیاری از معیارهای رایج نااطمینانی لحاظ نشده است. مسئله دیگری که اهمیت بررسی این موضوع را نشان می‌دهد این است که بر طبق آنچه برنانکه (۱۹۸۳) بیان داشته است شوک‌ها و نااطمینانی‌های سطح کلان بر تصمیمات عاملان اقتصادی در سطح خرد تأثیر می‌گذارند. مشخص نبودن رویکرد کلی سیاست‌گذاری و استراتژی اقتصادی کشور باعث شکل‌گیری نااطمینانی از رویکردهای آینده در نزد عاملان اقتصادی و فعالان بخش خصوصی می‌شود، که این موضوع همواره یکی از مهمترین نگرانی‌های کارآفرینان اقتصادی و کسب و کارهای خدماتی در ایران بوده است. بر اساس گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۵ ایران از نظر وضعیت محیط کسب و کار در میان ۱۸۹ کشور دنیا رتبه ۱۳۰ را دارا بوده به همین صورت ایران بر طبق گزارش سازمان شفافیت بین الملل در شاخص ادراک شده از فساد رتبه ۱۳۰ از حداکثر ۱۶۷ را داشته است. وجود چنین شرایطی مانع از آن می‌شود تا سرمایه‌گذاران و کارآفرینان بتوانند با اطمینان خاطر به برنامه ریزی و فعالیت بپردازند. بنابراین، تعیین شاخص جامعی از نااطمینانی کلان به گونه ای که هم شوک‌ها و نوسانات و هم نااطمینانی‌های ناشی از نااطمینانی‌های متغیرهای منشأ و کنترل‌کننده متغیرهای اثرپذیر از شوک‌ها را در برگیرد از اهمیت قابل توجهی برخوردار است (هیبتی و همکاران، ۱۳۹۵).

لونی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله اثر نااطمینانی سیاست‌های اقتصادی بر سرمایه‌گذاری شرکتی: شواهدی از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران اذعان کردند: اثر شاخص ترکیبی نااطمینانی سیاست‌های اقتصادی و همچنین اثر تمامی متغیرهای نااطمینانی بر سرمایه‌گذاری شرکتی منفی و معنادار است. همچنین نتایج حاکی از تأثیرگذاری بیشتر نااطمینانی سیاست پولی بر سرمایه‌گذاری شرکتی

تولیدات صنعتی را به عنوان متغیرهای مستقل و نسبت وام به دارایی‌های بانک‌های ایتالیایی را به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفت. نتایج اقتصادسنجی یک رابطه معنادار بین نااطمینانی و تصمیم‌های سرمایه‌گذاری بانک‌های ایتالیایی را تأیید می‌کند.

ساکچارینسن (۲۰۱۶) حساسیت بازده سهام بانکهای تجاری تایلندی به ریسک بازار، نرخ بهره و ریسک نرخ ارز خارجی را بررسی کرد که نتایج حاکی از آن است که ریسک نرخ ارز مربوط به بانکهای کوچک است، درحالیکه بانکهای بزرگ و متوسط ممکن است به اندازه کافی از این امر دوری کنند.

این پژوهش دارای فرضیه‌های ذیل می‌باشد:

- نااطمینانی اقتصادی با عملکرد صنعت بیمه رابطه معنی‌داری دارد.
- متغیرهای کلان اقتصادی (نرخ رشد، نرخ تورم، نرخ بیکاری) با عملکرد صنعت بیمه رابطه معنی‌داری دارند.
- متغیرهای غیر مالی (ثبات سیاسی، استقلال شرکت‌های بیمه از دولت) با عملکرد صنعت بیمه رابطه معنی‌داری دارند.

روش پژوهش

روش این مطالعه از نوع کمی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش مدیران و کارکنان شرکت بیمه می‌باشد که تعداد ۴۱۵ نفر از آنها با کمک جدول مورگان بعنوان نمونه انتخاب و داده‌های مورد نیاز پژوهش در مدل مفهومی آورده شد. متغیر مستقل عوامل نااطمینانی اقتصادی می‌باشد که برای محاسبه آن از متغیرهای کلان اقتصادی شامل نرخ رشد اقتصادی، نرخ تورم و نرخ بیکاری می‌باشد و متغیر وابسته عملکرد بیمه، با سه شاخص حاشیه سود، بازده دارایی‌ها و رضایت مشتریان سنجیده شد. در این تحقیق برای آزمون کردن فرضیات در قسمت آمار استنباطی از معادلات ساختاری به روش pls و sem

اقتصادی دولت‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل ایجادکننده نااطمینانی در اقتصاد هستند. در واقع این سیاست‌ها، به همراه تغییرات منابع، ترجیحات و فناوری باعث مبهم بودن نتیجه تصمیمات کارگزاران اقتصادی می‌شود. بر این اساس، شناسایی اثرات نااطمینانی بر فعالیت‌های حقیقی اقتصاد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تغییرات نرخ ارز نیز به عنوان یک عنصر کلیدی سایر هزینه‌ها تولید را تحت تاثیر قرار می‌دهد و با توجه به درجه وابستگی تولید به کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای وارداتی در کشورها در حال توسعه و نقش ارز در تامین این کالاها موجب شده مطالعه تاثیرات نااطمینانی نرخ ارز بتواند تصویر روشن تری از شرایط اقتصادی کشور به دست دهد.

الکساندر تالورا و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیق خود تحت عنوان «نااطمینانی در سطح کلان اقتصادی و اعتبارات بانکی مطالعه موردی اوکراین» رابطه معناداری بین نسبت وام به سرمایه بانک‌ها و نااطمینانی در سطح کلان اقتصادی بدست آورده‌اند. این تحقیق با استفاده از سری‌های زمانی ماهانه طی سه ماهه اول ۲۰۱۱ تا سه ماهه سوم ۲۰۱۵ به روش اتورگرسیون و با استفاده از مدل آرچ و گارچ انجام شده است. آنان نوسانات مقادیر پولی، شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص قیمت تولیدکننده را به عنوان عوامل نااطمینانی متغیرهای مستقل تحقیق و نسبت وام به سرمایه را به عنوان رفتار اعتباری بانک متغیر وابسته در نظر گرفته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که وقتی نوسانات عوامل نااطمینانی در سطح کلان اقتصادی افزایش یابد بانک‌ها عرضه اعتبارات را کاهش می‌دهند.

ماریو کوآجلیاریلو (۲۰۱۶) در تحقیق خود تحت عنوان «نااطمینانی در سطح اقتصاد کلان و تصمیمات اعتباری بانک‌ها: مورد ایتالیا» نقش نااطمینانی در تخصیص بهینه دارایی‌های بانک‌های ایتالیایی را طی دوره ۲۰۰۰-۲۰۱۵ بررسی نموده است. محقق ایتالیایی بی‌اطمینانی شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص

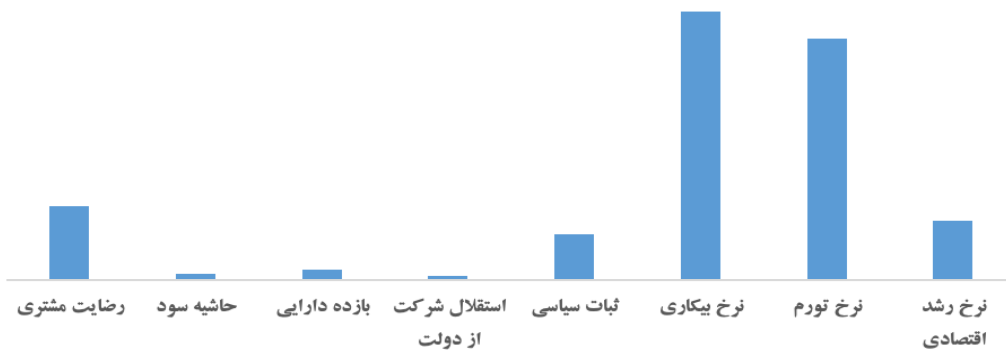
استفاده شد که در حالت اول مبنای برازش بوت

استرپ در نرم‌افزار smartpls3.2.8 و در حالت دوم روش mle یا ماکزیمم درست نمایی در نرم‌افزار AMOS26 می‌باشد. داده‌ها از سال ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۷ برای متغیرهای کلان اقتصادی در نظر گرفته شده‌اند. یافته‌ها شاخص‌های توصیف داده‌ها به دوگروه شاخص‌های مرکزی، شاخص‌های پراکندگی و تقسیم می‌شوند. در این بخش چگونگی توزیع متغیرهای پژوهش بر اساس مهمترین شاخص‌های مرکزی (میانگین^۳)، شاخص‌های پراکندگی (واریانس^۴ و انحراف معیار^۵) مورد بررسی قرار می‌گیرند.

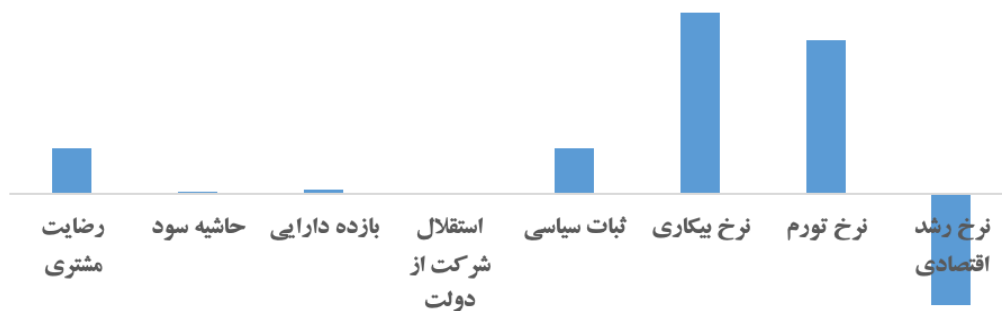
جدول ۱. شاخص‌های مرکزی، پراکندگی متغیرهای تحقیق

متغیر	حجم نمونه	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	میانگین	انحراف معیار	واریانس
نرخ رشد اقتصادی	۴۱۵	۴/۹۰۰-	۱۲/۱۰۰	۲/۸۴۴	۵/۵۲۴	۳۰/۵۲۰
نرخ تورم	۴۱۵	۶/۸۰۰	۱۲/۴۰۰	۱۱/۵۸۰	۰/۶۷۱	۰/۴۵۱
نرخ بیکاری	۴۱۵	۸/۰۰۰	۲۶	۱۲/۹۰۰	۶/۶۸۲	۴۴/۶۵۲
ثبات سیاسی	۴۱۵	۲/۰۰۰	۳/۰۰۰	۲/۲۰۰	۰/۴۰۰	۰/۱۶۰
استقلال شرکت از دولت	۴۱۵	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۲۰۰	۰/۴۰۰	۰/۱۶۰
بازده دارایی	۴۱۵	۰/۲۰۰	۰/۸۰۰	۰/۵۰۱	۰/۱۷۴	۰/۰۳۰
حاشیه سود	۴۱۵	۰/۱۰۰	۰/۴۵۰	۰/۲۷۲	۰/۱۰۷	۰/۰۱۱
رضایت مشتری	۴۱۵	۲/۰۰۰	۵/۰۰۰	۳/۵۵۷	۱/۱۳۰	۱/۲۷۶

فصلنامه خط‌مشی گذرای عمومی در مدیریت

نمودار ۱: میانگین شاخص‌های مرکزی، پراکندگی متغیرهای تحقیق

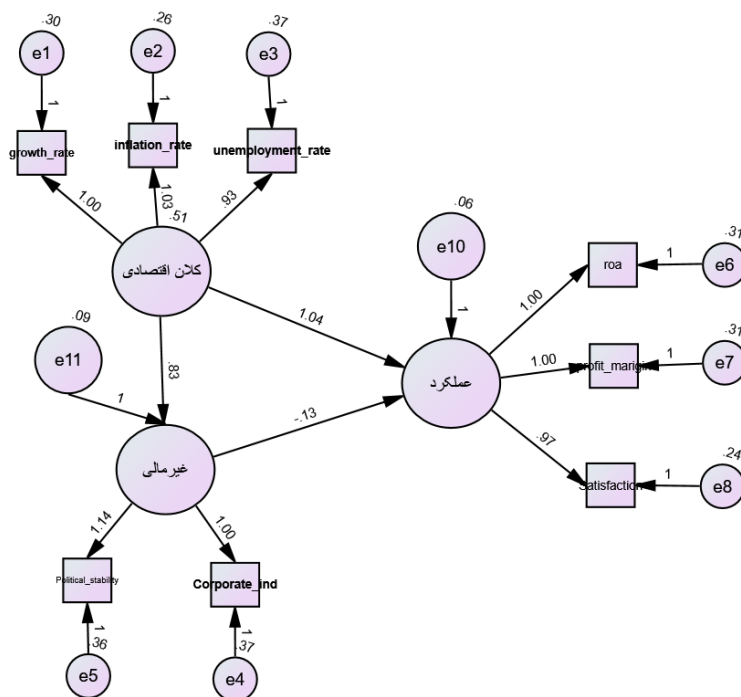

نمودار ۲: کمترین مقدار شاخص‌های مرکزی، پراکندگی متغیرهای تحقیق

برازش مدل مفهومی

در این قسمت تحلیل‌های مربوط به برازش مدل مفهومی در نرم‌افزار AMOS بررسی می‌شوند: در این تحلیل مفروضه‌های فاصله‌ای بودن متغیرهای درون‌زا و برون‌زا، روابط خطی بین متغیرها و استقلال باقی‌مانده‌ها رعایت شده است. ابتدا مدل مفهومی تحقیق ارائه و سپس بر اساس این مدل مفهومی تحلیل ساختاری صورت گرفت. بر اساس برازش مدل تحلیلی که به صورت شکل (۴-۱) می‌باشد، متغیرها دارای مشکل همخطی می‌باشند بنابراین برای اصلاح مدل، از آنجاییکه نمی‌توان سازه‌ها را با هم ترکیب کرد از حداکثر برآورد کواریانس خطاها استفاده شده، مدل دوباره اجرا و خروجی آن شکل ۱ می‌باشد.

پس از برازش مدل اصلاح شده شاخص‌های برازش در جدول ۲ خلاصه شده است. (فرید، ۱۳۹۳) با توجه به جدول (۴-۱)، همه مقادیر به دست آمده برای شاخص‌های کای دو بر درجه آزادی، GFI، CFI، RMSEA در محدوده تعریف شده می‌باشند. بنابراین چنین نتیجه می‌شود که روایی مدل مورد تایید می‌باشد. شکل ۲ برازش مدل مفهومی اصلاح شده را نشان می‌دهد که در آن برآورد ضرایب استاندارد مدل ذکر شده‌اند. منظور از مدل استاندارد مدلی است که در آن ضرایب مسیر یا بار عاملی کمتر از ۱ می‌باشند. شکل ۳ برازش مدل را نشان می‌دهد که در آن برآورد ضرایب غیر استاندارد مدل ذکر شده‌اند.

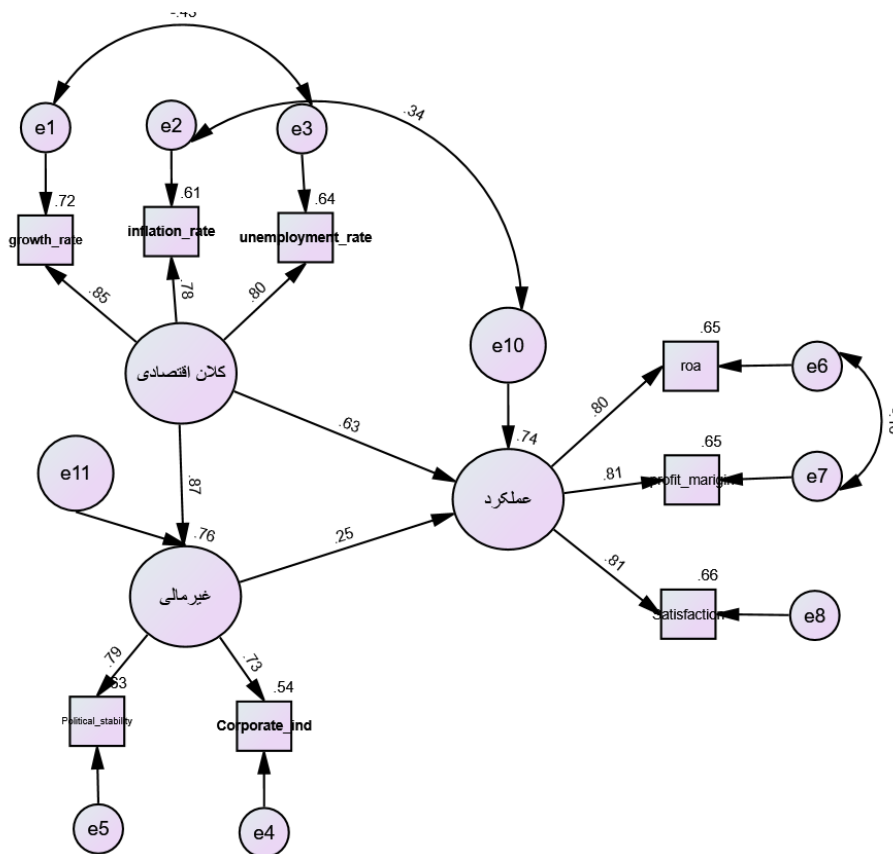

شکل ۱: تخمین مدل ساختاری پژوهش - مدل با ضرایب استاندارد

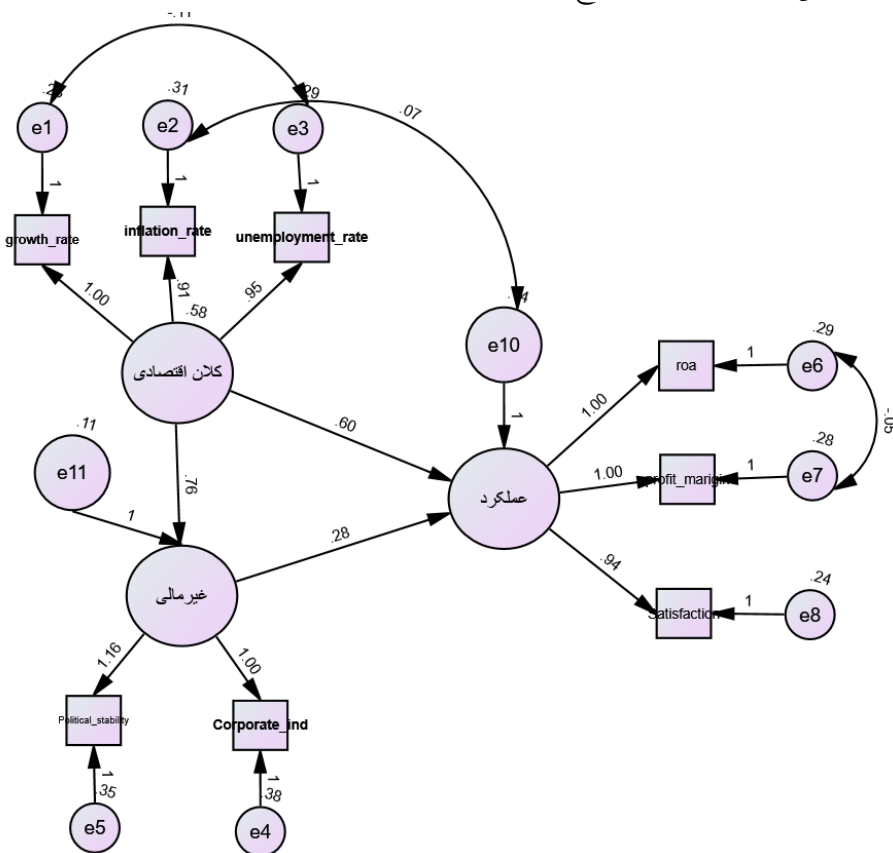
جدول ۲: شاخص‌های برازش مدل مفهومی باز تعریف شده

نام شاخص	حد مجاز	مقدار بدست آمده
X^2/df (کای دو بر درجه آزادی)	کمتر از ۳	۲/۳۹
GFI ^۱ (نیکویی برازش) (کای دو بر درجه آزادی)	بین ۰,۵ تا ۱	۰/۹۶
RMSEA ^۲ (ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)	بین ۰ و ۱	۰/۰۸
CFI ^۳ (شاخص برازش مقایسه ای - تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۸

شکل ۲: تخمین مدل اصلاح شده ساختاری پژوهش - مدل با ضرایب استاندارد

شکل ۳: تخمین مدل ساختاری پژوهش - مدل با ضرایب غیر استاندارد

جدول ۳: شاخص نتایج حاصل از ارزیابی برازش

مدل ساختاری پژوهش

از	به	آماره تی (عدد معنی داری)	سطح معنی داری	ضریب مسیر	اولویت
کلان اقتصادی	غیرمالی	۸/۸۹۰	۰/۰۰۰	۰/۸۷	سوم
کلان اقتصادی	عملکرد	۳/۲۶	۰/۰۰۱	۰/۶۳	دوم
غیرمالی	عملکرد	۲/۳۹	۰/۰۰۴	۰/۲۶	اول

نتیجه گیری

با توجه به این که اعداد معنا داری بالاتر از عدد ۱/۹۶ می باشد، می توان معنا داری مسیر میان دو متغیر را تایید نمود و بر وجود این رابطه صحه گذاشت. کلیه فرضیه های تحقیق مورد پذیرش قرار می گیرند در نهایت عوامل کلان اقتصادی ۰،۷۹ روی عملکرد شرکت تاثیر گذارند.

صنعت بیمه یکی از شاخص های توسعه یافتگی و به عنوان یکی از عمده ترین نهادهای اقتصادی مطرح بوده که فعالیت سایر نهادها را پشتیبانی می نماید. افزایش بی ثباتی اقتصادی غیر قابل کنترل باعث بر هم خوردن نظم موجود در بازار و ایجاد بحران های مالی می گردد. واکنش های بیرونی در این گونه از بحران های مالی شامل اختلال در جریان نقدی و انباشت معوقات از سوی تسهیلات گیرندگان بانکی و شرکت های سهامی بیمه است. از آنجایی که عوامل کلان اقتصادی بر سوددهی شرکت های بیمه تاثیر می گذارند، ایجاد یک فضای اقتصاد کلان مساعد می تواند در کاهش اثر شوک های موثر باشد و اصلاح ساختار شرکت های بیمه می تواند باعث کاهش آسیب پذیری و زیان این شرکت ها در مقابل نوسانات نرخ ارز و سایر متغیرهای کلان اقتصادی باشد.

در شکل ۱ ضریب مسیر بین متغیرهای مدل بر روی هر مسیر که متناظر با فرضیات پژوهش است، قابل مشاهده است. این ضریب مسیر استاندارد عددی است بین ۱ و -۱ که در مدل فوق علامت مثبت آنها نشان از وجود رابطه مثبت بین متغیرهای تحقیق دارد. به عنوان مثال بین کلان اقتصادی و عملکرد ضریب مسیر ۰،۶۳ بدست آمده است. اما آیا این ضریب به لحاظ آماری معنادار است؟ برای پاسخ به این سوال از مقدار آماره تی - استیودنت متناظر با هر ضریب استفاده می کنیم که این مقادیر در جدول بعدی و شکل ۳ قابل مشاهده است.

با توجه به شکل (۴-۱) نتایج حاصل از ارزیابی مدل ساختاری پژوهش در جدول زیر گزارش شده است. همانطور که در جدول ۳ مشاهده می کنید آماره t بزرگتر از عدد ۱/۹۶ هستند که این یعنی تمام ضرایب مسیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادارند. برای تصمیم گیری در مورد فرضیات هم باید از روی همین مقادیر تصمیم گیری کنیم.

می دانیم در علم آمار برای اینکه فرضیه ای در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تایید قرار گیرد، باید مقدار آماره t متناسب با آن آزمون بالاتر از عدد ۱،۹۶ باشد. لذا همانطور که در جدول فوق مشاهده می کنید مقداره آماره t برای تمام ضرایب مسیر بیشتر از ۱،۹۶ مشاهده شده است و بنابراین تمام ضرایب مسیر معنادار هستند

جدول ۴. مقایسه برازش مدل به روش PLS و SEM

مدل	ضریب مسیر مستقیم	ضریب تعیین	مدل اصلاح شده
PLS	۰/۶۷	۰/۶۲۹	نیازی نبود
SEM	۰/۶۳	۰/۷۴۴	مدل اصلاح شد

سیاسی همانند جنگ، حمله تروریستی، انتخابات و فساد بر شرایط بازار تأثیر می‌گذارد. این عوامل انتظارات سرمایه‌گذاران را تغییر می‌دهند که منجر به نوسانات شدید در قیمت سهام می‌شود. لذا پس از یک دوره طولانی هماهنگی، نهادهای ناظر اشتیاق کمی نسبت به سیاست‌های اصلاحی در سطح دنیا نشان می‌دهند. با تغییرات اخیر سیاسی و گرایش‌های حمایت‌گرانه، شانس پیاده‌سازی استانداردهای جهانی که مورد توافق و اجرا قرار گرفته‌اند، کاهش یافته و در عوض استفاده از رویکردهای ملی نظارت در حال افزایش است. این امر برای صنعت بیمه و بیمه‌اتکایی می‌تواند تنوع جهانی در دسته‌بندی ریسک‌ها و مدیریت کارای سرمایه را تهدید کند. کثرت در مقررات با یک‌روند اعمال قوانین داخلی در خارج از کشور، رو به افزایش است. در یک جهان با کثرت مقررات، فرصت‌های بسیار کمی برای تقبل ریسک‌ها وجود دارد. در این صورت افزایش هزینه عملیاتی به دو دلیل عمده رخ می‌دهد: الف) کاهش احتمال تنوع‌بخشی و ب) هزینه‌های عملیاتی برای اجرای قوانین نظارتی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی. رویکردهای نظارتی ناهماهنگ در ثبات بازار مالی تأثیر کمی خواهد داشت و می‌تواند توانایی بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی برای حمایت از فعالیت‌های اقتصادی و پوشش موضوعات مختلف را به تعویق بیندازد.

- رابطه صنعت بیمه و رشد اقتصادی در کشورها انکارناپذیر است. برای تحول و توسعه اقتصادی و زمینه‌سازی برای فعالیت مردم و واگذاری کارهای مردم به خودشان، یکی از زمینه‌هایی که باید فراهم شود به طور یقین امنیت است؛ امنیت قضایی، اجتماعی، حقوقی، اقتصادی و... شکی نیست که صنعت بیمه می‌تواند مهم‌ترین امنیت، یعنی امنیت اقتصادی را فراهم آورد و از این رو بستر مناسبی

در این قسمت به واکاوی نتایج حاصل از فرضیه‌های پژوهش می‌پردازیم:

- در مورد استقلال شرکت‌های بیمه از دولت می‌توان اذعان کرد: در زمینه مالکیت سهام این شرکت‌ها باید به این نکته اشاره کرد که بر اساس ماده ۴ آیین نامه در مورد سهامداری دولت در تاسیس شرکت‌های بیمه، پیش بینی شده است که وزارتخانه‌ها، موسسات دولتی، موسسات و نهادهای عمومی و غیردولتی نمی‌توانند جزو موسسان شرکت‌های بیمه باشند. این ماده یک تبصره دارد که بر اساس آن، وزارتخانه‌ها، موسسات، نهادها و شرکت‌های موضوع این ماده در مجموع نمی‌توانند بیش از ۱۰ درصد در موسسه بیمه سهم داشته باشند و این موارد در تاسیس و مالکیت سهام این ۳ شرکت جدید اعمال شده است. توجه به ایجاد فضای رقابتی در صنعت بیمه، ارائه خدمات هرچه بیشتر به عموم جامعه، تمرکز زدایی و گسترش این خدمات در سرتاسر کشور در صدر برنامه‌های دولت در حوزه مدیریت بیمه قرار گرفته است. اقدامات دولت در این حوزه از طریق تاسیس شرکت‌های جدید بیمه‌ای، دفاتر ارتباطی خارجی و صدور پروانه فعالیت کارگزاران و ارزیابان محقق شده است که بر استقلال و کارایی این شرکت‌ها دامن می‌زند.

- نرخ بیکاری یکی از مهم‌ترین متغیرهای کلیدی اقتصاد کلان است که از جنبه‌های گوناگون بخشهای مختلف اقتصاد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از آنجا که نرخ بیکاری آثار زیان باری بر روی رشد اقتصادی دارد و به ویژه بخش تولید را دچار نوسان می‌سازد در نتیجه موجب ایجاد نااطمینانی شده و نیاز به بیمه‌های بیکاری که باعث ایجاد هزینه‌های اجتماعی می‌شود را ضروری می‌سازد.

- رابطه بین ثبات سیاسی و عملکرد بیمه به این صورت است که رخ دادن برخی عوامل اجتماعی-

بودن، احتمال وقوع آنها یا تابع توزیع احتمال آن نامشخص است. در چنین شرایطی با وجود هر دو یا یکی از حالت‌های فوق، تصمیم‌گیری در مورد آینده پیچیده و دشوار می‌شود و اصطلاحاً عنوان می‌شود که «فضای نا اطمینانی» بر تصمیم‌ها حاکم شده است. نا اطمینانی پدیده‌ای است که به هیچ وجه خوشایند اقتصاد نیست. این در حالی است که اغلب عوامل به وجود آورنده نا اطمینانی در اقتصاد ایران، به راحتی قابل کنترل هستند. عوامل ساختاری سیاسی، قیمت نفت، سیاست‌های ابلاغ‌نشده، بی‌ثباتی در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی، روابط بین‌الملل مبهم و مانند آن، مهم‌ترین عوامل ایجاد نا اطمینانی در اقتصاد ایران هستند که حاصل آن، کاهش حجم فعالیت‌های مولد اقتصادی و حرکت منابع اقتصادی به سمت فعالیت‌های سفته‌بازانه است. میزان قابل پیش بینی بودن اقتصاد کشور برای تصمیم‌گیران اقتصاد بسیار اهمیت دارد. در واقع می‌توان گفت هر قدر قابلیت پیش بینی اقتصاد کمتر باشد، نشان دهنده سطح بالاتری از نا اطمینانی در اقتصاد است و بالعکس. از طرفی با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

۱) مستقل شدن شرکت‌های بیمه از مالکیت‌های دولتی در راستای تمرکززدایی و ایجاد فضای رقابتی در صنعت بیمه

۲) وظیفه صنعت بیمه، به منزله یک موسسه مالی است که توان و قدرت خویش را در ارائه تامین، تشکیل سرمایه و تقویت بنیه سرمایه‌گذاری اقتصادی جامعه نشان دهد و ثابت کند که بازتاب موفقیت و قدرت ملی‌اش در نیل به اهداف کلان اقتصادی صنعت موثر است. دستیابی به این هدف‌ها جز با توسل به مدیریت صحیح سرمایه‌گذاری‌ها ممکن نیست. این امر نه تنها به ارائه خدمات بیمه‌ای با نرخ‌های پایین‌تر منجر می‌شود بلکه موجبات ارتقای سطح کیفی خدمات بیمه‌ای را فراهم می‌آورد و در سطح

برای فعالیت‌های اقتصادی مردم مهیا کند. بعضی از خدمات مانند خدمات بانکی و خدمات بیمه‌ای که معمولاً با یکدیگر به کار برده می‌شوند جزو فعالیت‌های اولیه اقتصاد سالم و پویا هستند. در مورد نقش بیمه و تاثیر آن بر اقتصاد، رفاه و بهبود وضع آحاد جامعه یقیناً تردیدی نیست و ارتباط تنگاتنگی بین رشد و توسعه اقتصادی و گسترش فعالیت در صنعت بیمه وجود دارد. بخش‌های مختلف اقتصادی با تاثیر متقابل، در رشد و توسعه موثرند.

- رابطه بین تورم و بیمه به این شکل است که ریسک تورم مربوط به زمانی است که قیمت عمومی کالا و خدمات در کشور افزایش می‌یابد و ارزش پول ملی رو به کاهش می‌گذارد. این ریسک منجر به تأثیرگذاری منفی بر روی جریان سرمایه‌گذاری‌ها می‌شود. قدرت خرید پول را کاهش می‌دهد و بنابراین از ارزش سرمایه‌گذاری‌ها کم می‌کند. گاهی اوقات از ریسک تورم به‌عنوان ریسک قدرت خرید نیز یاد می‌کنند. تورم به روش‌های مختلفی بر روی بیمه‌گران تأثیر می‌گذارد که می‌توان به بازده سرمایه‌گذاری، ارزیابی دارایی‌ها و مخصوصاً بدهی‌ها و تعهدات بلندمدت در آینده اشاره کرد. برای تعهدات شرکت‌های بیمه، افزایش هزینه‌های پزشکی و اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردارند. تأثیر تورم بر بیمه‌گران اموال و حوادث شدیدتر است، چراکه تورم به‌طور مستقیم هزینه‌های خسارات مربوط به بیمه‌نامه‌های قدیمی را افزایش می‌دهد. تورم باعث افزایش فشار بر سودآوری بیمه‌گران می‌شود که در حال حاضر تحت فشار و شرایط رقابتی قرار دارند.

پیشنهادات بر اساس یافته‌های تحقیق

با توجه به اینکه نا اطمینانی شرایطی است که در آن یا پیشامدهای ممکن که در آینده اتفاق می‌افتد مشخص و معلوم نیست یا اینکه در صورت مشخص

پورشهبابی، فرشید، ۱۳۹۰، اثرات نااطمینانی بر اقتصاد ایران (رشد، مصرف، سرمایه گذاری، تقاضای پول و نفت خام)، پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده علوم اقتصادی.

جعفری صمیمی، احمد، کاردگر، ابراهیم، ۱۳۸۵، آیا توسعه بیمه، رشد اقتصادی را حمایت می‌کند؟، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، سال ششم، شماره دوم، صفحات ۱۷ تا ۳۰.

جهانگرد، اسفندیار، ۱۳۷۶، نقش صنعت بیمه در ایجاد امنیت اقتصادی ایران، مجله برنامه و بودجه، شماره‌های ۲۲ و ۲۳، صفحات ۵۵ تا ۶۶.

جهانگرد، اسفندیار، ۱۳۹۰، بیمه و رشد اقتصادی در ایران، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، سال ۱۹، شماره ۵۹، صفحات ۵۳ تا ۷۹.

چاسبی نژاد، لینا، خدایانه، مسعود، ۱۳۹۵، برآورد نااطمینانی نرخ ارزشمتر حقیقی و تولید واقعی در ایران، ششمین کنفرانس ملی مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تبریز، ۱۱ صفحه.

حسنزاده، علی، کاظم نژاد، مهدی، ۱۳۸۷، مروری بر نقش صنعت بیمه در اقتصاد و بازار سرمایه ایران و برخی کشورهای درحال توسعه و توسعه یافته، فصلنامه صنعت بیمه، سال بیست و سوم، شماره ۳، ۴۰ صفحه.

خداوردیزاده، محمد، کلامی، محمد، خداوردیزاده، صابر، ۱۳۹۵، بررسی تأثیر نااطمینانی تورم بر رشد اقتصادی ایران با استفاده از رهیافت خودتوضیح برداری با وقفه‌های گسترده ARDL، نهمین کنگره پیشگامان پیشرفت، تهران، مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، دوره ۲، صفحات ۹۵۳ تا ۹۶۶.

رنج پور، رضا، سلمانی بی شک، محمدرضا، کریمی، تکانلو، زهرا، مختارزاده خانقاهی، نصرت، ۱۳۹۵، مطالعه اثرات نااطمینانی نرخ ارز موثر واقعی بر ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی در استان آذربایجان شرقی،

کلان اقتصادی، افزایش رفاه عمومی و اثرهای ضدتورمی را در پی خواهد داشت.

۳) درحالی که بیمه‌گران می‌توانند از طریق برخی اقدامات (مانند تنوع بخشیدن به دارایی‌ها و نگهداری کالاها، املاک و مستغلات، افزایش حق بیمه به منظور مدیریت هزینه خسارات، بستن قراردادهای خاص و...) خود را در مقابل اثرات احتمالی تورم ایمن سازند اما این شرایط مدیریت دقیقی را می‌طلبد و ممکن است همیشه امکان این اقدامات در دسترس نباشد.

۴) ثبات پولی و مالی، از جمله عوامل مهم تشکیل دهنده ثبات اقتصادی و خروج از بحران‌های سیاسی به حساب می‌آید و اعمال هم‌زمان سیاست‌های مناسب پولی و مالی، زمینه‌تثبات اقتصادی و سرمایه‌گذاری بیشتر شرکت‌های بیمه را فراهم می‌آورد.

منابع و مآخذ

احسانفر، گلشن، گروسی، الناز، ۱۳۹۵. دیجیتال شناسایی کد تأثیر دانش مشتری بر عملکرد سازمانی با توجه به نقش مدیریت ارتباط با مشتری و قابلیت بازاریابی در شرکتهای بیمه، پژوهشنامه بیمه. سال سی و یکم. شماره ۴. صفحات ۴۹ تا ۷۲

احسانی، رضا، فیض، داوود، ۱۳۸۶. بررسی و تبیین راهکارهای ارتقاء جایگاه صنعت بیمه در بازار سرمایه. تازه‌های جهان بیمه. شماره ۱۱۷ و ۱۱۸. صفحات ۱ تا ۸

احمدوند، محمدرحیم، ۱۳۸۱، نقش صنعت بیمه در اقتصاد ملی و بازار سرمایه (بررسی تجربی ه برخی کشورها و عملکرد ایران)، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، دوره ۱۰، شماره ۲۲، صفحات ۱۲ تا ۱۹.

اوبر، ژان لوک، ۱۳۸۷، بیمه عمر و سایر بیمه‌های اشخاص، ترجمه محمود صالحی، جانعلی، انتشارات بیمه مرکزی جمهوری اسلامی، تهران، چاپ دوم، ص ۱۵.

- مرادی، محسن، علیزاده، علی، فلاحی، سعید، صفدری نیا، شکوفه، ۱۳۹۰، بررسی تاثیر متغیرهای کلان اقتصادی و متغیرهای ساختار سرمایه بر سودآوری صنعت بیمه، فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی، دوره ۱۱، شماره ۹، ۱۵ صفحه.
- مهدوی نیا، اسماعیل، رحمتی، رسول، ۱۳۹۴، نقش صنعت بیمه بر امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری، روزنامه فرصت امروز، شماره ۳۳۰، ۱ صفحه.
- مهدوی، غدیر، علیپور، جلال، ۱۳۹۲، حذف اثر منفی تورم از بیمه نامه‌های عمر و سرمایه‌گذاری به کمک سبد پولی، پژوهشنامه بیمه، سال بیست و نهم، شماره ۳، شماره مسلسل ۱۱۵، صفحات ۵۱ تا ۷۴.
- اسدپور، احمدعلی، ستوده نیا، سلمان، ۱۳۹۵، بررسی تاثیر نااطمینانی صادرات بر رشد اقتصادی در کشورهای عضو اوپک، خط مشی گذاری عمومی در مدیریت (رسالت مدیریت دولتی)، دوره ۸، شماره ۲۷، صفحات ۱ تا ۱۳.
- میرزایی نژاد، محمد رضا، محمدی، مهدی، ۱۳۸۹، برآورد تابع تقاضای استانی بیمه‌های بازرگانی در ایران در سالهای ۱۳۸۶-۱۳۸۰، فصلنامه علوم اقتصادی، سال اول، شماره ۴، صفحات ۱۲۳ تا ۱۴۱.
- Adekunle, Anthony, Olusola Luke, 2011, The effect of insurance business on economic development in Nigeria. *Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences (JETEMS)*, 2 (4), pp. 275-80.
- Chen, Jian-Shen, Chen, Mei-Ching, Liao, Wen-Ju, Chen, Tsung-Hsien, 2009, Influence of capital structure and operational risk on profitability of life insurance industry in Taiwan", *Journal of Modelling in Management* Vol. 4 No. 1, pp. 7-18
- Chang, Chi-Hung, Lee, Chien-Chiang, 2012, Non-Linearity between life insurance and economic development: A revisited approach. *Japan and the World Economy*, 2 (3), pp. 215-226.
- Cristeaa, Mirela, Marcua, Nicu, Cârstinaa, Silviu, 2014, The relationship between insurance and economic growth in Romania compared to the main results in Europe – a theoretical and empirical analysis, *Procedia Economics and Finance*, Volume 8, 2014, Pp 226-235.
- پژوهش‌های رشد و توسعه پایدار (پژوهشهای اقتصادی)، دوره ۱۹، شماره ۱، صفحات ۱ تا ۲۸.
- روژه، بو، ۱۳۹۰، حقوق بیمه، ترجمه حیاتی، محمد، انتشارات بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تهران چاپ دوم. ص ۱۱۵.
- شاه آبادی، ابوالفضل، سلمانی، یونس، ولی نیا، سیدآرش، ۱۳۹۵، ارتباط تورم و نااطمینانی تورمی در ایران با تاکید بر انتظارات عقلایی، دوفصلنامه اقتصاد پولی، دوره ۲۳، شماره ۱۲، صفحات ۴۵ تا ۶۳.
- شهریار، بهمن، ۱۳۸۸، بررسی دلایل اهمیت صنعت بیمه در اقتصاد کلان. *مجله الکترونیک بیمه ملت*، سال دوم، شماره ۱۳، صفحات ۱ تا ۱۵.
- شهیکی تاش، محمدنبی، میرباقری جم، محمد، ۱۳۹۳، سنجش ریسک تمرکز رشته فعالیت‌های صنعت بیمه در ایران، پژوهشنامه بیمه، دوره ۲۹، شماره ۴ (مسلسل ۱۱۶)، صفحات ۸۵ تا ۱۰۹.
- کاردگر، اسفندیار، ۱۳۹۰، توسعه بیمه و رشد اقتصادی در ایران، پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، دوره ۱۹، شماره ۵۹، صفحات ۵۳ تا ۷۹.
- کریمی، محمد، ۱۳۹۲، ارزیابی عملکرد صنعت بیمه کشور و تبیین چشم انداز آینده، فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی ویژه نامه کارنامه اقتصادی دولت، سال یکم، شماره ۱۵، صفحات ۹ تا ۱۰.
- کیمیجانی، اکبر، محمدی، شاپور، کوششی، مجید، نیاکان، لیلی، ۱۳۹۳، قیمت گذاری مستمریهای عمر با استفاده از نرخ بهره فنی فازی، پژوهشنامه بیمه، سال ۲۹، شماره ۴، صفحات ۱۱ تا ۱۶.
- متوسلی، محمود، جلالی نائینی، سید غلامرضا، نورعلیزاده، حیدرضا، میرزایی پری، یحیی، ۱۳۹۰، تحلیل نهادی بازار بیمه زندگی کشور: با استفاده از مدل چهار سطحی ویلیامسون، پژوهشنامه بیمه، دوره ۲۶، شماره ۳ (مسلسل ۱۰۳)، صفحات ۵۱ تا ۷۷.

- Ghosal, M., 2013. Role of insurance in economic development of India. *International Journal of Business Economics & Management Research*, 2 (7), pp. 2249-8826.
- Haiss, Peter, Sümeği, Kjell, 2014, The Relationship of Insurance and Economic Growth A Theoretical and Empirical Analysis, *Journal of Applied Economics and Economic Policy*, Vol. 35, No. 4, pp. 405-431.
- Holsboer, Jan, 2000, Repositioning of the Insurance Industry in the Financial Sector and its Economic Role, *The Geneva Papers on Risk and Insurance*, Vol. 24, No. 3, PP. 243-290.
- Karsten, Paetzmann, 2011, Discontinued German life insurance portfolios: rules-in-use, interest rate risk, and Solvency II", *Journal of Financial Regulation and Compliance*, Vol. 19 Iss: 2, pp.117– 138.
- Muyea, Ibrahim Muhammad, Fahmi Shiekh Hassan, Ahmad, 2016, Does Islamic Insurance Development Promote Economic Growth? A Panel Data Analysis, *Procedia Economics and Finance* 35 (2016) 368 – 373.
- Ranade, Ajit, Ahuja, Rajeev, 2001, Impact on Saving Via Insurance Reform, *Indian Council for Research on International Economic Relations*, Indian council for research on international economic relations, Core-6A, 4th Floor, India Habitat Centre, Lodi Road, New Delhi-110 003, Working Paper 67, 30 pages.
- Ward, Damian, Ralf, Zurbruegg, 2003, Does Insurance Promote Economic Growth – Evidence from OECD Countries", *The Journal of Risk and Insurance*, Vol. 67, No. 4, PP. 489-506.

یادداشت‌ها

¹ *Jurado, Ludvigson & Ng*

² *Baker, Bloom & Davis*

³ *Mean*

⁴ *Variance*

⁵ *Std. Deviation*

⁶ *Goodness of Fit Index (GFI)*

⁷ *Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)*

⁸ *Comparative Fit Index (CFI)*

The Effect of Economic Uncertainty Factors on The Performance of Insurance Joint Stock Companies

Ali Zamiri¹ - Mahnaz Rabiee²

Abstract

Background: The main problem of this study is to identify the effect of economic uncertainty factors on the performance or profit of the insurance company. One of the important goals that institutions pursue is to create more efficiency in allocating resources. Therefore, paying attention to the effects of these uncertainties and the overall macroeconomic environment on the financial system is of particular importance. If these uncertainties lead to deviations in the portfolio and credit behavior of institutions, it can leave negative effects on the efficiency of the country's economic system.

Research method: The method of this study is quantitative-survey type. The statistical population of the research is managers and employees of the insurance company, of which 415 people were selected as a sample and the data required for the research was given in the conceptual model. The independent variable is the factors of economic uncertainty, for its calculation, macroeconomic variables include economic growth rate, inflation rate, and unemployment rate, and the dependent variable of insurance performance was measured with three indices: profit margin, asset return, and customer satisfaction. In this research, in order to test the hypotheses in the inferential statistics section, structural equations using pls and sem methods were used. Be the data from 1394 to 1397 are considered for macroeconomic variables.

Findings: The results showed that macroeconomic variables (growth rate, inflation rate, unemployment rate) have a significant effect on the performance of the insurance industry, and non-financial variables (political stability, independence of insurance companies from the government) have a significant effect on the performance of the insurance industry. you have

Results: The insurance industry is one of the indicators of development and is considered as one of the most important economic institutions that supports the activities of other institutions. The increase in the instability of the exchange rate and the uncontrollable financial and economic monetary policies will disrupt the existing order in the market and create financial crises. External reactions in this type of financial crisis include disruption in cash flow and accumulation of arrears by bank and insurance joint-stock companies. Since macroeconomic factors affect the profitability of insurance companies, creating a favorable macroeconomic environment can be effective in reducing the effect of shocks, and reforming the structure of insurance companies can reduce the vulnerability and losses of these companies against fluctuations. exchange rate and other macroeconomic variables.

Keywords: Economic Uncertainty Factors, Insurance Company Performance, Exchange Rate, Inflation

---

¹ PhD Student in Financial Management-Insurance, Islamic Azad University, South Tehran Branch, Tehran, Iran.

² Assistant Professor, Department of Financial Management-Insurance, Faculty of Management and Economics, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding Author) rabieemahnaz@yahoo.com